

Συνήθως οι Εθνικές εορτές, όπως της 25ης Μαρτίου, ημέρα που η κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, θεμελιώνει, το σημερινό κράτος που γνωρίζουμε, εκφωνούνται οι αυτοί, επαναλαμβάνόμενοι, κατ' έτος, άχρωμοι γενικοί λόγοι που ακούμε, πλην εξαιρέσεων, οι ίδιοι κάθε φορά

Η 25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

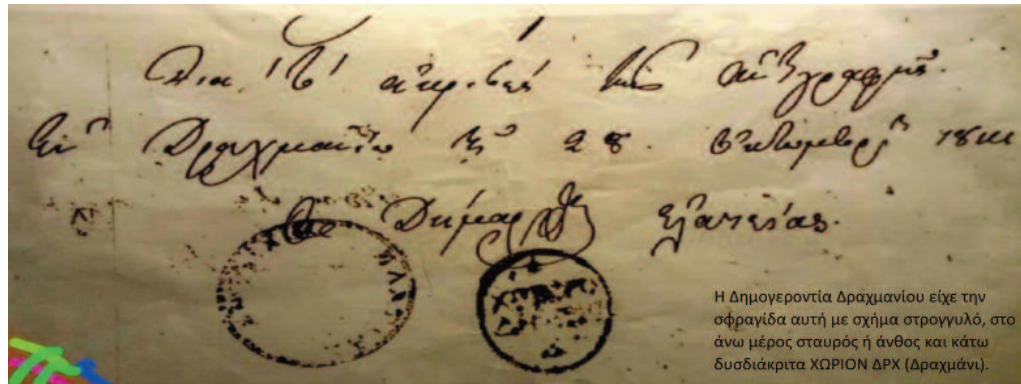
Γράφει ο Παναγιώτης Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας

και αποφεύγονται, από τούς ομιλητές, οι κατά τόπους αναφορές, λεπτομέρειες, σε πρόσωπα, ιστορικούς τόπους και γεγονότα, που κάνουν ξεχωριστή, κάθε Κοινότητα, μικρή η μεγάλη, που είχε μερίδιο και συμμετοχή, στους αιματηρούς αγώνες και θυσίες, που οι πρόγονοί και των σημερινών κατοίκων, προσέφεραν και κατέθεσαν στον μακρύ κατάλογο, των ιστορικών σταθμών του Γένους.

Μικρή συμβολή, στην διαφορετική παρουσίαση της μεγάλης αυτής επετείου, ο προσωρινός κατάλογος, ονομάτων των αγωνιστών εκ Δραχμανίου, που ήσαν εγγεγραμμένοι δημότες, στα δημοτολόγια του Δήμου Ελατείας, από το 1835 μέχρι το

1865, και, είχαν υποβάλλει αιτήσεις αναγνώρισης των υπηρεσιών τους, επιβεβαιωμένες από τον Δήμαρχο Ελατείας.

Ο κατάλογος δεν είναι οριστικός, αφού προστίθενται συνεχώς, νέες καταχωρήσεις ονομάτων, από δημόσια Αρχεία και Βιβλιοθήκες, αλλά και ιδιωτών τεκμήρια και έγγραφα στοιχεία. Σημειώνεται ότι τα χωριά του Δήμου Ελατείας, δεν είχαν τότε Δημοτολόγια, που ετηρούντο πλημμελώς, για διάφορους λόγους, στην έδρα του Δήμου, την Ελάτεια, με επακόλουθα να υπάρχουν λάθη τόπου κατοικίας, αλλά αυτό ήταν δευτερεύον, τότε, που υπήρχαν συνεχείς μετακινήσεις αγωνιστών και πολιτών.

Η Δημογεροντία Δραχμανίου είχε την σφραγίδα αυτή με σχήμα στρογγυλό, στο άνω μέρος σταυρός ή άστρος και κάτω δυσδιάκριτα ΧΩΡΙΟΝ ΔΡΧ (Δραχμάνι).

Ο ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΔΡΑΧΜΑΝΙΟΥ

Δημήτριος Γεωργίου η ασκονάκος, Γιάννης Καράνος, Γεώργιος Παπανικολάου, Ιωάννης Ταραμάκος, Αυγέρης Αργυρίου, Γεώργιος Τζόκας, Κώστας Ιωάννου, Γκόλφης Γεωργίου η Τσαρούχας, Αθανάσιος Δημητρακόπουλος τουρκοχωρίτης, Χρήστος Τριανταφύλλου Φλουκατούλας, Σταμάτης Βασιλείου, Ιωαν. Λ. Γιαννακόπουλος Γιαννέλος, Ιωάννης Ράβας η Νταής, Ευστ. Μαυραγάνης, Ιωάννης Αθανασίου, Γεώργιος Λ. Δημητρακόπουλος, Αθανάσιος Κατρακάκης, Δημήτριος Παπαζήσιμου, Δημήτριος Μαυραγάνης, Αθανάσιος Σταμόπουλος, Δημήτριος Τσόλης, Δημήτριος παπά- Νικολόπουλος, Ιωάννης Ηλιόπουλος, Θ. Ηλιόπουλος, Ιωάννης Λουκά, Τριαντάφυλλος Γεωργίου, Γιαννάκης Ανδρέου, Στάθης Παπαγεωργάκης, Παν Κωνσταντίνου, Κώστας Ταξ. Σαντάς, Αθανάσιος Λουκά, Γεωργάκης Λιδωρίκης, Π. Γιαννακόπουλος, Γεώργιος Μελετόπουλος, Γεώργιος Παπαδημητράκης, Ιωάννης και Χαράλαμπος Αθανασίου και ο πατέρας τους Αντώνης, Ιωάννης Ανδρέου η μα-στρογιαννάκης, οι αδελφοί Φώτιος και Παράσχος Κασμάς η Κοσμάς, Κώστας Λιακατάς (Μ.α.α. τάξη 5η χιλιάρχος 4 Φεβρ 1825), οι αδελφοί του Γρηγόρης με βαθμό στρατηγίας, Μήτρος και Σωτήρης, με αντιστρατηγίας. Τιμή και δόξα σ αυτούς, που μας παρέδωσαν, κληρονομιά αυτόν τον τόπο, ας πνέει αιώνια η αύρα τους, στις θάλασσες, τα βουνά και τους κάμπους, που αγωνίστηκαν.

Το Δραχμάνι, μέχρι την κατάλυση του Οθωμανικού Κράτους, ανήκε στην επαρχία Μενδενίτζης – Τουρκοχωρίου ως η σφραγίδα αυτή, με την σήμανση ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧ. ΜΟΝΤΟΝΖΕ-ΤΡΧ (ΤΟΥΡΚΟΧΩΡΙΟΥ).

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ

Από τον Γεώργιο Γραμματίκα, Δρα Νομικής

Όσο πλησιάζει η επέτειος της Εθνικής μας Παλιγγενεσίας τόσο επιβάλλεται να ενθυμούμεθα την σημασία της Φιλικής Εταιρείας η οποία υπήρξε ο πρόδρομος και κυριολεκτικά ο πρωταγωνιστής της Ελληνικής Επανάστασης.

Η αποστασία του Αλή Τεπελενλή κατά του Σουλτά-νου και η Φιλική Εταιρεία ήταν οι δύο κύριοι παράγοντες που προπαρασκεύασαν την Ελληνική Επανάσταση.

Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε στην Οδησό τον Σεπτέμβριο του 1814 από τρεις άσημους μεν αλλά φλογερούς Έλληνες πατριώτες: Τους Εμμανουήλ Ξάνθο από την Πάτμο, τον Νικόλαο Σκουφά από το Κομπότι της Άρτας και τον Αθανάσιο Τσακάλωφ από τα Ιωάννινα με σκοπό να ενώσει τους Έλληνες υπό τα όπλα για την απελευθέρωση της σκλαβωμένης Ελλάδος και την ανύψωση του Σταυρού πάνω από την Ημισέληνο.

Οι τρεις αυτοί τίμιοι και φλογεροί ομοϊδεάτες καταδίδαν με αγανάκτηση την αδιαφορία του Συνεδρίου της Βιέννης που απέφευγε επιμελώς το Ανατολικό Ζήτημα και υπερασπιζόταν την ακεραιότητα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και απεφάσισαν να δείξουν στους ισχυρούς της Ευρώπης ότι υπήρχε πράγματι Ελληνικός Λαός από τα βάθη της Ιστορίας.

Πρόδρομοι της Φιλικής Εταιρείας θεωρούνται τρεις οργανώσεις: Το «Ελληνόγλωσσον Ξενοδοχείον των Παρισίων» του 1809 που απέβλεπε όμως στη σύσφιγξη των δεσμών μεταξύ των Ελλήνων του Παρισιού και των Γάλλων φιλελλήνων. Η «Φιλόμουσος Εταιρεία των Αθηνών» ιδρυθείσα από Αθηναίους προκρίτους το 1813 και η «Φιλόμουσος Εταιρεία» της Βιέννης οφειλομένη σε πρωτοβουλία του Ιωάννη Καποδίστρια με σκοπό την καλλιέργεια και τον φωτισμό του Γένους. Δεν είναι γνωστό σε ποιόν από τους παραπάνω τρεις ανήκε αρχικά η ιδέα για την σύσταση της Φιλικής Εταιρείας με καθαρά επαναστατικούς και απελευθερωτικούς σκοπούς.

Οι κατηχούμενοι γονάτιζαν σ' ένα δωμάτιο και κάτω από ένα μυστηριώδες τυπικό ορκίζονταν από ιερέα μπροστά στην εικόνα της Αναστάσεως ΠΙΣΤΗ, ΕΠΙΜΟΝΗ, ΣΙΩΠΗ και ΥΠΑΚΟΗ ΑΠΟΛΥΤΗ. Τόσο κατά την μύηση όσο και την προπαρασκευή σ' όλους

τους βαθμούς έμπαινε σαν πρώτο καθήκον ο πόλεμος κατά του προαιωνίου εκθρού.

Ο όρκος των Φιλικών που ήταν διεξοδικός και μακροσκελής άρχιζε ως εξής: « Ορκίζομαι ενώπιον του αληθινού Θεού οικιοθελώς ότι θα είμαι επί της ζωής μου πιστός εις την Εταιρείαν κατά πάντα. Να μη φανερώσω το παραμικρόν από τα σημεία και λόγους της μίτη να σταθώ κατ' ουδένα λόγον η αφορμή του να καταλάβωσιν άλλοι ποτέ ότι γνωρίζω τι περί τούτων. Ορκίζομαι ότι θέλω τρέφει εις την καρδίαν μου αδιάλλακτον μίσος εναντίον των τυράννων της Πατρίδος μου, των οπαδών και των ομοφρόνων μες τούτους. Θέλω ενεργεί κατά πάντα τρόπον προς βλάβην και αυτόν τον παντελή όλεθρόν των, όταν η περίστασις το συγχωρήσθ. Και κατέληγε: « Τέλος πάντων ορκίζομαι εις Σε ω Ιερά, πλην τρισσθλία Πατρίς. Ορκίζομαι εις τας πολυχρονίους βασάνους Σου. Ορκίζομαι εις τα πικρά δάκρυα τα οποία τόσοι αιώνες έχουσιν και χύνουν τα ταλαίπωρα τέκνα Σου, εις τα δικά μου δάκρυα, χυνόμενα κατά ταύτην την στιγμήν και εις την μέλλουσαν Ελευθερίαν των ομογενών μου, ότι αφιερώνομαι όλως εις Σε. Εις το εξής Σύ θέλεις είσαι η αιτία και ο σκοπός των διαλογισμών μου. Το όνομα Σου οδηγός των πράξεων μου και η ευτυχία Σου η ανταμοιβή των κόπων μου. Η Θεία Δικαιοσύνη ας εξαντλήσει επάνω εις την κεφαλή μου όλους τους κεραυνούς της, το όνομα μου ας είναι εις αποστροφήν και το υποκείμενον μου το αντικείμενον της κατάρας και του αναθέματος των

ομογενών μου, αν ίσως λησμονήσω εις μιαν στιγμήν τας δυστυχίας των και δεν εκπληρώσω το χρέος μου. Τέλος ο θάνατος μου ας είναι η άφευκτος τιμωρία του αμαρτήματός μου, δια να μην μολύνω την αγνότητα της Εταιρείας με την συμμετοχήν μου».

Το σήμα της Εταιρείας ήταν ο Ελληνικός Φοίνικας. Ο Οργανισμός της Φιλικής Εταιρείας και η «Διδασκαλία», η διαδικασία της μύησης, οι όρκοι των Φιλικών, η ερμηνεία των «γνωστικών μέσων» των διαφόρων βαθμών, περιλαμβάνονται στο κείμενο του Οργανισμού. Η Φιλική Εταιρεία οφείλει τον εσωτερικό της Οργανισμό στον Εμμ. Ξάνθο και στην προηγούμενη εμπειρία του. Πολύτιμη πηγή για την ιστορία της Φιλικής Εταιρείας αποτελεί το έργο του Ιωάννου Φιλήμωνα «Δοκίμιον ιστορικών περί της Φιλικής Εταιρείας».

Λόγω του συνωμοτικού χαρακτήρος της Εταιρείας και των αντιλήψεων της εποχής οι γυναίκες δεν γίνονταν δεκτές ως μέλη της Φιλικής Εταιρείας. Μοναδική εξαίρεση αναφέρεται από τον Φιλήμωνα η κατήχηση στην Εταιρεία της Κυριακής συζύγου Νικ. Ναύτη στη Σμύρνη, πραγματοποιηθείσα αναγκαστικώς μετά την εκ μέρους της ανακάλυψη των εταιρικών εγγράφων, η οποία και από τότε έγινε ο πιστότερος φύλακας των «εταιρικών του συζύγου αυτής εγγράφων».

Αρχικά τα μέλη της Εταιρείας διαιρέθηκαν σε επτά βαθμούς: Τους βλάμηδες ή αδερφοποιτούς, τους συστημένους, τους ιερείς, τους ποιμένες, τους αρχιποιμένους, τους αφιερωμένους και τους αρχηγούς των αφιερωμένων. Αργότερα όταν ο Αλεξ. Υψηλάντης ανέλαβε την ηγεσία της Εταιρείας κατήργησε τους δύο βαθμούς των βλάμηδων και των συστημένων και όρισε στη νέα οργανωτική διάρθρωση ως πρώτο βαθμό τον βαθμό του ιερέως και δεύτερο του ποιμένος. Κατήργησε τον βαθμό του αρχιποιμένου και αντί για τους αφιερωμένους καθόρισε στρατιωτικούς βαθμούς.

Μέχρι το 1816 δεν είχαν κατηχηθεί περισσότερα από είκοσι μέλη. Εν τούτοις ως το 1818 είχαν μυηθεί σημαντικές μορφές του Ελληνισμού όπως ο Αθανάσιος Σέκερης, ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος, ο Ανθιμος Γαζής, ο Θεόδωρος Νέγρης, ο Αναγνωστα-

ράς, ο Αλεξ. Μαυροκορδάτος, ο Παπαφλέσσας (Γρηγόριος Δικαίος) κ.αλ. Επακολούθησε σημαντική διάδοση των σκοπών και τεράστια αύξηση των μελών της Εταιρείας. Σ' όλες τις Επαρχίες της Τουρκίας και στο εξωτερικό ιδρύθηκαν Εφορείες που τα μέλη τους εξελέγοντο από τους Εταίρους. Οι Εφορείες είχαν υποχρέωση να κρατούν επαφή με την Διευθύνουσα Αρχή. Τότε ανέκυψε και το πρόβλημα της αποκάλυψης της «Αόρατης Αρχής» που για λόγους δήθεν συνωμοτικούς κρατούσε σαν μυστική η Εταιρεία προκειμένου να εμφανίζεται ότι πίσω της βρισκεται ο ίδιος ο Τσάρος. Δύο ήταν οι προσωπικότητες Πανελληνίου κύρους και ακτινοβολίας που θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στα καθήκοντα της Ηγεσίας: Ο Ιωάννης Καποδίστριας και ο Αλέξανδρος Υψηλάντης. Έγιναν διάφορες προσπάθειες προσεγγίσεως του Καποδίστρια μεταξύ των οποίων και η λιγότερο σοβαρή επιπολαίου Νικολ. Γαλάνη που τελικά, ως επικίνδυνος θανατώθηκε με διαταγή της Εταιρείας. Η πλέον αποφασιστική ήταν η συνάντηση του Ξάνθου με τον Καποδίστρια ο οποίος έφθασε στη Πετρούπολη στις 15 Ιανουαρίου 1820, εφοδιασμένος με συστατική επιστολή του Ανθιμου Γαζή και συναντήθηκε δύο φορές με τον Καποδίστρια (Ιανουάριο και Φεβρουάριο). Ο Καποδίστριας αρνήθηκε την συμμετοχή του και διότι γνώριζε την επικρατούσα στην Ευρώπη κατάσταση αλλά και την προσήλωση του Τσάρου στην «Ιερή Συμμαχία». Επίσης και λόγω της ιδιότητος του ως Υπουργού του Τσάρου, θέση από την οποία θα μπορούσε ίσως να φανεί χρησιμότερος. Κατόπιν τούτων ο Ξάνθος απευθύνθηκε στον Αλέξανδρο Υψηλάντη, για τον οποίον, όπως αναφέρει στα απομνημονεύματά του ο Γ. Λεβέντης (σελ. 198), του έκανε και υπαινιγμό ο Ι. Καποδίστριας. Ο Υψηλάντης δεν παρέλειψε να ζητήσει και την γνώμη του Καποδίστρια ο οποίος «ουδέμιαν αντίεταξεν εναντίαν γνώμην και υπεστήριξε μάλιστα την απόφαση του Υψηλάντη», σύμφωνα με τον Φιλήμωνα. Καταλήγει δε ο Φιλήμων «Ούτως ανηγορεύθη ο Αλέξανδρος Υψηλάντης Γενικός Επίτροπος της Αρχής περί τα τέλη Απριλίου 1820».

Από τότε ετέθη σε κίνηση ο μηχανισμός της Ελληνικής Επανάστασης.-